

R M K I.

1451

The image shows the front cover of an old book. The cover is decorated with a marbled paper pattern in shades of dark brown, black, and a mottled orange-yellow. The spine, visible on the left, is made of a dark reddish-brown wood. A small, rectangular, light-colored paper label is affixed to the spine, containing the text 'R M K I.' and the number '1451'.

PAKI

1451

(teljes)

1457

TEMETESI
TANITAS.

MELLEL,

Az Istent-felő, és másokkal-való jó-té-
teménnyel bővölködő, Bóld. Eml.

Férfinak,

JENEI

MIHALY DEAK URAMNAK,

A' Debreczeni *Kalmári Rendnek* igaz
kereskedésű Tagjának; sokszori válto-
zási és szív fájdalmi után, *Urban való ki-
múlását*, meg-tisztelte, Bőjt-más Havá-
nak 26. napján, 1694. esztendőben

a' N. Temetőben;

Ifjabbik,

RAPOTI P. MIHALY,

A' Debreczeni Sz. Gyülekezetben *Ur*
Jésus Christusnak Szolgája.

DEBRECZENBEN,

Nyomtatott Kátsai Pál által 1694-ben.

A'

SZELID ES CSENDES LELEKNEK

rothadatlanságával ékesítettet

IGAZ ÓZVEGYNEK,

Kegyelmet és az Urban való vigasztalást!

Becsülletre méltó ASZSZONYOM!

Hogy a' Szent Irásokban való kicsiny értelmemet e' sengői Irásomban ez alkalmatossággal, mások meg-lásák, ingyen nem-is gondoltam, nem-is munkálódtam.

Mindazonáltal, minekutánna *kegyelmednek*, ki-nyomtatattáfa eránt való akarattyát és kérését meg-érttettem; e' dologban magamat nem vonogattam: tudván azt, hogy *Isten Sáfárságot bízott én reám*, és hogy *mindeneknek minden légyek*, a' Christusz Lázának naponként való építettésének Munkája, Ilten Kegyelme áltai való tehetségemet e' végre tette önön-magájéva.

Azért, ha e' Tanítási Irásom, Kegyelmed gyáfos szomorúlgát enyhitheti, és Urban ki-múlt jó Férjének érdemlet tisztelségét tetézheti; amazok felett, ez-is, nyereségem lészén.

R. P. M.

TANITASRA

El-olvasztatott Szent Irási Szakasz.

Jób Könyv. 30. R. 25, 26. v.

HA, nem sirtam azon a' kinek napja kemény volt! megesezt a' lelkem a' szűkölködő-nyomorúlton; Mert jót várok valai; de gonosz következik; reméletem a' világosságot de következik az homályosság.

A' mely igeket el-olvastam, azok *Summáson*;

Jóbnak nyomorúttakkal tölt könyörületelenségéről tanúbizony-sága; a' szerént, jónak megnyeréséről való reménsége: és, hogy ezt nem érthette, arról való panaszolkodása.

MAGYARAZAT.

Igy fól a' Jób: *Ha, nem sirtam azon &c.* A' Királyi törvény felebará. tunk szeretetit magunk szeretihez való mérsékléssel kívánnyá, Jak. 2. 8. Ugy hogy, Idvezitőnk magyarázattya szerént, *Valamit akarunk hogy az emberek mivelünk cselekedgyenek*; szűkség, hogy *azon cselekedgyük miis azokkal*, Matt. 7. 12. Mikor pedig mi örülünk, a- karjuk, hogy mivelünk mások-is örüllyenek, Luk. 15. 6. 9. ha bánkodunk hogy bánkodgyanak, Sirál. 1. 12. Azért, örülő felebarátunkal-is örülni, a' síróval sírni, a' szeretet szerint szűkséges. Az Apostol-is így tanít: *örüljete az örülőkkel; sirjatok a' sírokkal*, Rom. 12. 15. Sirt Eliseus az Izrael fiainak veszedelmén, melyet a' Siriai Királynak, *Harzaélnak*, uralkodásában el-látott, 2 Kir. 8. 11. 12. Sirt a' Christus-is a' meg-hólt Lázaron; ugy ismértetett, *ötet igen szeretni*, Ján. 11. 35 36. Sirt a' maga nemzetségének Fiain, Solt. 35. 13. 14. és az el-pusztulandó Jérusálemen, Luk. 19. 41. A' mi felebarátunk, *mitetünk*, Esa. 58. 7. Testünknek pedig *egytagjának szenvedésén minden tagok egyetemben bánkodnak*; hogy minket egymáinak szenvedésén, bánkodni tanítsanak, 1 Kor. 12. 26. Azomban a' felebarátsági szeretetnek *mutató fele*, a' nyomorúttakon való könyörülés, Luk. 10 36 37. Ez egész értelemben erős állatással mondgya Jób hogy sirt az ollyaténon,

(1) *A' kinek napja kemény.* Kemény annak napja, a' ki életének napja-
2A

napjaiban szükségét, szegénységet és nyomorúságot szenved. Miné-
müket említ az Irás, 1 Kir. 17. 12. és 2 Kir. 4. 1. 2. Kik, élet untató
igye fogyságokat (csak lehetne) halállal váltanák-fel. Jóh K. 3. R.
20. és k. v. *Miért ad Isten a' nyomorútnak világosságot, és életet a'
keseredet sívűeknek. Kik az halált várják, és nem jö el; és mellyet szor-
galmatosban keresnek, hogy sem mint az el-rejtett kincset. Kik nagy
örömmel örvendeznek, s' vigadnak, mikor koporsót találnak.*

(II) A' ki nyomorult szegény. Erről így szól: *meg esett a' lelkem
a' nyomorult szegényen* Annak az embernek lelke esik meg a' szegé-
nyen, a' ki annak nyomorult voltát mikor látta; arra indul szívében
hogy véle jól tegyen és jól is téfzen, Solt. 112. 5. 9. *A' jó férfin kö-
nyörül és kölcsön ad, osztogat, adakozik a' szegényeknek.* Mert a' kinek
*vagyon világi java és látván az ő szűkölködő anyját, véle jól nem té-
fzen* annak lelke nem meg esik; hanem bé-záródik; és Istennek szeret-
me benne meg nem marad, 1. Jan. 3. 17. Jóhnak lelke pedig, mi mó-
don esett-meg a' szegényen eléggé meg-magyarázta barátinak s' miné-
künk. *A' ki ille szegényt meg-szabadítom vala, az árvát-is a' kinek se-
gitője nem volt, az özvegynek sívét meg vigasztaltam, a' vaknak szeme
váltam, a' sántának lábai, a' szűkölködőknek attyok, az én étkemnek
falattjából ett az árva; gyermekségetől fogva nálam mint atyánál
nevekedet, a' ruhátalan szegény az én juhaimnak gyapjával melegedett-
meg az árva ellen kezemet nem emeltem* c. 29 Rész. 12. és K. v. 11-
mért az 31. rész 16. és következő verseiben.

Elmélkedésre való dolog mind ezekben. Hogy maga tőkélle-
tességét, és jóhnak el-vételének reménségét, fundálja Jóh a' nyomor-
rultakhoz való könyörületességén; melynek az iras kiváltképpen való
okait mutogatja. Mind azért, hogy az Apostol-is, a' *tiszta és mo-
csok nélkül, Istennél és Atyánál való Isteni tisztelgetet a' nyomorúságban
lévő özvegyeknek és árváknak meg-látogatásában fundálja, Jak: 1. 27.*
Mind pedig hogy az Embernek Fiai-is, mikor el-jövénd az ő di-
csőségével, és ülend az ő dicsőségének Királyi-székeiben, az hitnek,
könyörületesség szerint való munkáit hozza emlékezetben, és azok
szerint sententiáz: *Jövetek el Atyámnak áldottai, birjatok az országot,
mert, éberstem, ennem adatok, szomjúhoztam és innom adatok* Matt.
25. 31. és k. v. Bizonyára, a' mi Atyánkfiainak kiket látunk, szere-
tetek; a' láthatatlan Isten szeretetének meszlze ki-tetző bélyege,
1. Jan. 4. 20.

Az ed.

Az eddig magyaráztatott Igék szerint, Jóhnak, micsoda, és mi
okon való várakozála, és reménsége volt; a' következőkben tel-
lyes ki-menetellel meg-irattatott.

Mert várom vala a' jót. Méltán-is; mivel azon az uton a' mel-
lyen Jóh jart, az Isten ígéretei szerint, jóhnak kell vala ez életben is
első állani; mert a' *kegyességnél mind ez életnek, s' mind a' jövendőnek
igérete vagyon*, 1. Tim 4. 8. Ez okon édesgette Isten Izraelt az ada-
kozásra: *A' te szegény atyádfiának adgy, és meg ne háborodgyék azon a'
te síved mikor adsz ő neki; mert ezokért áld meg tégedet a' te Istened
minden dolgaiban és mindenben valamire kezded bocsátod*, Mof. 5.
Könyv. 15. R. 10. v. Azért mondotta Salamon, *Kölcsön ad az Urnak
a' ki kegyelmesen ad a' szegénynek; és az ő jó téréményét meg-fizeti
neki.* Peld 19. 17. Lásd, Matt. 10. 41. Luk. 14. 14.

Várni mondgya a' jót; mert az Istent keresők, mivel hit által járnak
nem szemmel látás által, 2: Kor. 5. 7. a' *mi még el nem vettek és nem
látnak, az igéreték igazsága szerint békeséges türeffel várják*, Rom. 8.
25. Sőt, az Istentől adatott méltóság szerint, kicsiny hűségeknek meg-
említésével, ugyan kívánnják-is, Mof. 5. Könyv. 26. Rész. 12. 15.
v. *nem hagytam el a' te parancsolatidban edgyet-is; áld-meg hát az Iz-
raelt a' te népedet, és a' földet mellyet adtál minékünk.* Ezékiás Ki-
rály-is halálos betegségben esvén, élete meg-maradását, erre nézvén
sirással kérte, és reménlette: *Kérlek oh Uram! emlékezzél meg rólla,
hogy te elötted tükélletes szível jártam, és azt cselekedtem a' mi jó a' te
szemeid előtt.* 2. Kir. 20. 3. Lásd Néhem. 5. 19. Solt. 7. 9.

El-jöve a' gonosz. Ez a' várt jónak nem érésének ki-mondása.
Gonosz volt: Javaiban és gyermek eiben való hirtelen meg-kárositta-
tála; testében és tsonaiban bocsátott ki-mondhatatlan kinoknak érzé-
te és szenvedése. Mellyek az ő nevét viselő Könyvnek, 1. 2. 19.
30. Részekben voltaképpen meg-irattattak.

Reménltem a' világosságot, de eljöve a' homályosság. A' világof-
ság, neve a' békeséges és örvendetes állapotnak; Minéműta' maga
peld ijáról le-ira' Jóh, 29. Rész. 2. és ezt k. verseiben; az homályof-
ság ellenben a' bomorító, kedvetlen és nyomorúságos változásoknak,
Esther 8. 16. v. A' Sidóknak mondatik. *Támadott világosságok;* mi-
kor az Hámán gonosz szándéka el-bomlott, és Mardokeus fel-
magasztaltatott. Az Istennek Háza mikor ellenségeitől szenved, se-
tétségben ül; mikor meg-szabadul, a' világosságra vitetik-ki; Mik. 7.

A3

Rész

Rész. 8. 9. v. Mert az Isten itéletének napja, mellyen a' bántetésre ki-
kél, homályosságnak és sötétségnek napja, mellyen sem mi világozság
nincsen. Amos. 5. 18. 20. Joël. 2. 1. 2.

TANUSAG.

Vagyon az Istenet félőknek olyan kérések és reménségek
mellyek meg nem adatnak és bé-nem telnek.

Jób, várja vala a' jót, de a' gonosz következik &c. *Az gondot-
lya vala, az ő fészében (háza-népe között való nyugodalmában)*
hal-meg; és napjait mint a' tengernek fővenye, meg-sokasítja 29.
R. 18. v. De a' 9. & 25. v. ben, így panaszkodik. *Az én életem-
nek napjai hamar el-futának, és jóban nem lőn részek. Az én lelkem
megromlott, napjaim meg-rövidültek, és a' koporsók enyimék* 16.
rész. 23. v.

Mózes, reménlette s' kérte a' Canahán földére való bé-menetet; Isten
penig nem adta néki, 5. Könyv. 3. Rész. 25. 26. v. Pál Apostol,
kévánt a' Sátán Angyal csapdosásátul meg-szabadulni; mellyet meg-
nem nyert, 2. Kor. 12. 8. 9. Dávid, békeségében úgy gondolkodott.
*Soha meg nem mozdulok; mind azon által, mikor Isten orcáját el-rej-
tette, meg-indult és meg-háborodott.* Solt. 30. 7. 8.

Kérdheted a' tudomány szerint. Honnan vagyon hogy az Isten-
félőknek olyatán kérések és reménségek bé-nem telik, talán Isten a' ma-
ga igéreteinek nem áll; avagy azok a' kérések &c. nem jók és Isten előtt
nem kedvesek?

Felel. A' Szent Irás Tanítása e' tudakolódást im ezekben magyaráz-
za meg:

I. Az Isten igaz; és a' Christusban fundált s' ígért és idvétséget
munkálódó ajándékinak meg-nem bánója, Rom. 11. 29. *Bánhatat-
lanok az Isten kegyelmei és hivatala.* Annyira hogy mikor az ő szö-
vetségében élő emberek hitetlenekké téstik is magokat azoknak hi-
zetlenségek, az Istennek, igéreteiben való tökéletes igazságát hiába vá-
lóv a' nem téstik. 3. & 3. 4. v. Mert, ő nem ember hogy hazudjon, sem
embernek fia hogy bántódjon, Mol. 4. Köny. 23. & 19. v. Mely do-
logért, valamit Isten e' kegyelem szerént ígér, annak elvételének e-
gyenesen önnön-maga leszen ki-munkálódója, Ephe. 2. 8. Phil. 2. 13.

II. Az Isten igéretei, mellyek e' világi jók eránt vannak és állanak;
az ember-

az emberek hazugságért fokbor változnak-meg, mivel a' mely uton
azokat ígérte az *hazudni nem tudó Isten*, ők, nem azon kerfők és vár-
ják. Melly igéreteinek bé-telylegedését-is emberek engedelmeségére
s' igazságára fundálta; hogy így nem Istennél, hanem az embereknel
elsők a' változás. Ez allatásnak nyilvánvaló példait mutogatgya az I-
rás; *Eli Papban*, 1. Sam. 2. 30. *Az mondottam ula, hogy a' te házad,*
és a' te Atyádnak háza én előttem járna mind örökre; de mostan az
mondgya az Ur, Távoij legyen az én tölem; mert az engem tisztelőket
tisztellem-meg, és az engem meg-utálók, alávalók leszenek. Saul Ki-
rályban, 13. rész. 13. 14. v. *Jeroboámban* 1. Kir. 11. 38. veld őszve 14.
Rész. 7. 10. verseivel. NB. Ez értelemben könnyen egyűvé térkeztet-
heted a' sz. Írásnak szavait, mellyekben, mondatik Isten meg-nem bán-
ni a' dolgot mint az ember, és viszontag, meg-bánni és el-változtatni,
Mos. 1. Könyv 6. R. 6. v.

III. Néha meg efik, hogy a' szenteknek kérések és várokozások
nem jók; mellyeket az Isten utainak meg nem érte, és a' testnek ki-
vándsági szűlnék: nem a' *Könyörgésnek és hitnek lelke.* Minemű volt
a' két Apostoloknak *Jakabnak és Jánosnak* Annyokkal egyűt való ese-
dezések és reménségek, a' Christus világ szerint gondolt országának
dicsőségeért, Matt. 20. 20. 22. *Nem kedvesek.* Mint *Móses* 5. Köny
3. 25. 26. *Samuelé* 1. Sam. 16. 1. *Dávidé* 2. Sam. 12. 16. 18. *Báruché*
Jerem. 45. & 3. és k. v.

IV. Ha penig jók és kedvesek; mindazonáltal nem tellyesítettnek
akkor azoknak bé-nem telések dicsőségefebb az Istennek. Látsad 2.
Kor. 12. 8. 9. Jóbnak a' szenvedésekben és békeséges tűrésben pel-
daul kellett tétetni, kinek, ha Isten reménségét meg-adta volna; soha
az *Urnak vége* (a' mint az Apostol nevezi) *meg nem látatott volna* Jak.
5. 11. Illendő dolog penig az Istenhez, a' maga dicsőséget emberi vára-
kozás ellen-is ki-munkálodni. Másként a' mit Jób kívánt, magában jó
völt; és olyan példájú kegyétség nélkül-is (minemű vala a' Jóbé) meg-
nyerethető. *Jaabes* egy kérésével meg-nyerte volt azt. *Mert segítségül*
hívá az Izraelnek Istenét, mondván: Ha meg-áldván meg-áldándasz
engemet, és meg-széléstesz az én határomat, és leszen a' te kezéd énve-
lem és cselekedel én velem gonosz nélkül, fájdalomam nélkül! *Es meg-*
adá Isten a' mit kért vala, 1. Chron. 4. & 10. v. Azomban, annak
meg-adásánál a' mit a' szentek várnak, szokszor jobb dolog vagyon
az Istennél mely az ő idejében adatik-meg, Sid. 11. & 39. 40. v.

Igy gyakorta könyörgünk a' beteg életéért ki ugyan meg-hal; adván Isten annak jobb életet e' világinnál 2. Sam. 12. 16. 18.

Ezekből azért a' Tanúság Igasága szerént, e' következtetések nyilván valók.

1. A' Sz. Iráfnak im ilyen igiretei: A' Jéhoa az ötlet felőknek akarattokat elegek és azoknak kiáltásokat meg halgattya. Solt. 145. 19. Kérjétek és meg-adatikzinek mert minden kérő el-veszi, a' kereső meg-találja, és a' zörgetőnek meg-nyitják, Matt. 7. 7. 8. Ismét: Valamit kérendetek az Atyától az én nevemben meg-adgyatinek Ján. 16. 23. a' magyarázatra a' mennyeknek országában tanítot Irás tudót, Matt. 13. 52. és, irásokban gyakoroltatott érzékenységu embereket, Sid. 5. 14. kívánnak.

2. Az Istent kereső emberek sem járnak mindenkor az Istennel egy úton: a' mi az ő gondolattok, várfok; az Istené nem mindenkor az, Luk. 24. 21. 25. Néhanem tudják mit kérnek: micsoda meg-másolhatatlan végzés, avagy nagyobbónak közlésének ideje tétetett le az Istennél. Akart az Isteni erő, Pál Apostolnak erőtelenségei által el-végeztetni; hogy az ő dicsekedésének fundamentoma kegyelemmel erőssítetett erőtelenség lehetne: de meg-is hármaztatta a' könyörgést, örömmel kívánható erőtelenségének le-vetkezésére. Mi szükség ott kérni, az hol Isten Elege vagyon? 2. Kor. 12. 8. 9.

3. A' Szentek minden kívánságának és várákozásának az Isten tetszéséhez és akarattához kel mérsékeltetni, 1. Ján. 5. 14. Ez az Istennél való bizalmunk, hogy ha mit kérendünk az ő akarattya szerént, ő minket meg-halga. Mely akarat mikor nyilván láttatik, a' Könyörgőnek. tovább nem kell menni, Matt. 26. 29. veid őszve Ján. Evang. 12. 27. Így könyörgő a' Christus: Atyám tarts-meg engem ez órától! de azért jöttem ez órára. Nem ugy légyen a' mint én akarom; hanem a' mint te. Tsel. 20. 14. Ha nem láttatik; Istenre kell a' dölget hadni, maga meg-nyugtatóásával. Mint Dávid; Ha én az Ur előtt kedves leszek engemet ismét haz a' hoz, és azt (a' Ládát) meg-mutatya nekem és az ő Sátorát: ha pedig azt mondgya nem kellekz énnékem. Im hol vagyok én! cselekedgyek úgy velem a' mint néki tetszik. 2. Sám. 15. 25. 26. Ha pedig az el-latot s' ki mondott akarat ellen nyughatatlankodik az ember; meg nem nyeri a' mit vár, Mos. 5. Könyv. 3. 25. 26. Jerem. 7. 16. P. o. A' melly nép ellen Isten meg-bánás nélkül gonoszt gondol; ha szin-

ha fíntén Moses és Samuel állannak-is előtte, (kiket idejekben kegyelmelen a' népért meg-halga, Solt. 99. 6.) az ő szíve ugyan meg nem hajlana, Jerem. 15. R. 1. v.

4. Mikor az Igazaknak jó s' Isten szerint való kérések és várákások meg nem léfzen; nem kell azért, vagy reménségekben elfogyni: Várjad a' Jéhoát; mert a' Jéhoával kegyelem vagyon, és sok ő vele a' szabadítás, Solt. 130. 7. Vagy ugy iulni, mintha Isten előtt az ő személyek nem volna kedves, El. 49. 14. és Isten a' maga igireteinek igazságát el-felejtene, Solt. 73. 11. és 77. 9. Az igazaknak könyörgések tesző az Istennek, Peld. 15. 8. Ki, mindenkor meg-adgya az őveinek azt, a' mi néki dicsősége, azoknak pedig javokra szolgál. Kérések s' reménségek felett való jókat is ad, 1. Kir. 3. 9. 14. v. Jób, a' mit békeségében magának igirt s' várt, ámbár (a' mint meg-hallottuk) el-nem érte; de a' mely jókról szenvedési között le-hagyott volt, azokat, az ő idejekben, (Bildád profétálása szerént, 8. Rész. 7. v.) meg nyerte. Valami el-vetett volt Jóból az Ur meg-adának meg-is őregbíté az Ur két annyira, valamie volt, és az ő életének végét, inkább meg-áldá az Ur hogy sem mint annak eleit meg-hólt venségekben, s' napjaival meg-elegedvén, A' 42. rész. 10. 12. 17. v. ben.

E' VAGYON HATRA,

Hogy e' Tanításnak alkalmaztatása ferint, az Urban már meg-bóldogult Férfiúnak méltó emlékeztetire szólljunk. Minnyájan hallottuk, a' mit Jób, (szentek e' világon való szenvedésének és békeséges tűrésének ki tesző Peldája:) a' maga jó teteményéről és reménségéről &c. bóllott: Kétség kívül, ha, e' gyáfos koporsóban fekvő testének élő nyelv adattathatnék a' mi hallásunkra azont fólhatná. Avagy életének napjaiban nem firt-e azon a' kinek napja kemény volt? nem esett meg a' lelke a' veszendő segényekben? Mennyin vadnak az ő kegyes adakozásának e' mai napon tanúbizonysági! Sokan a' Proféták fiaí és az Isteni tudománynak Cselédei, szomorú orczával az ő tőle ajándékozott öltözetben ez órában-is itt állanak. (En vagyok edgyik bizonság!) A' búk-lkődőnek edes Attya vala; és az ő javaival meg-melegetett és befedergetet segényeknek ágyéki áldgyák vala ötlet. Őszegatott, adott a' szegényeknek &c. Mit várhat vala, azért? Az igiret szerént ezt: hogy az ő napjait meg-sokasítsa, és az Istennek áldát az élőknek földén továbbra örökség szerént bírja. De imé, a' jó

B

helyett,

helyett gonosz következik ő reá, és az élet világossága helyett, az halálnak homályossága. Hát nincsené az ő kegyelmségének jutalma? Távól légyen. Az Istennek kegyelme jobb ez életeknél; és a' kegyelmségnek edgyik jutalma a' következő világnak igirete. Tetűt lennek az ő várakozásánál jobb dolgokat adni neki. *Meg-marad örökké az ő igazsága. Teszt, gyakor fenvedési és meg-romlott szívének fájdalmi után, e' szép temetéssel imé nyugalomra fál: Lelke, Istennél örvend, és élett az Igazságért. Azért Istent félő özvegy, a' meg-Hóltaknak el-múlt életének ríztá és tökéletes hűségű Házastársa, a' te gyászos árvaságodnak neveletlen Fiaival; mostani nagy szomortságodban e' beszédekkel vigasztaljad magadat. Birjad békeséges türés által szívemet e' változásokban. Mert el-mondhatod mindenűt a' Profetának amaz özvegyével: Az én férjem meg-hólt: tudgyátok pedig hogy ő, az Urat féli vala. &c. Így lében. A' minden vigasztalásnak Istene, ki az özvegyeknek itilő-birájok, és az árváknak édes Attyok, viszontag meg-örvendeztet.*

Az Ur az özvegyeket és árvákat táplállyá,

Amen!

V E G E.

